

OD REDAKCJI

Dziś oddajemy do rąk Czytelników już drugi w 2017 roku numer naszego kwartalnika naukowego, który jest bardzo obszerny, bardzo ciekawy i ma interdyscyplinarny charakter. Na jego łamach publikujemy liczne artykuły i studia z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych, a zwłaszcza z zakresu ekonomii, politologii, nauk o polityce, stosunków międzynarodowych i historii. Znajdziemy tu opracowania, które są efektem badań naukowych prowadzonych przez poszczególnych autorów w ramach różnych projektów badawczych. Prezentowany numer kwartalnika na pewno zainteresuje ekonomistów i politologów, specjalistów i ekspertów od stosunków międzynarodowych, a także studentów, doktorantów, nauczycieli oraz publicystów. Polecamy go w szczególności uwadze polityków i decydentów w kraju i za granicą, gdyż zawiera on wiele oryginalnych tekstów naukowych, poświęconych aktualnym problemom gospodarczym, społecznym, politycznym i międzynarodowym, z którymi boryka się dziś Unia Europejska i cały świat, w tym także Polska. Pokazuje też, jak szybko zmienia się ład międzynarodowy oraz jego determinanty. Przedstawia złożoność i niezwykłą dynamikę współczesnego świata oraz problemy, z którymi nie radzą sobie politycy, a które często są efektem ich wcześniejszych zaniechań, ignorancji i nieprzemyślanych decyzji. Mam więc nadzieję, że tak jak wszystkie do tej pory opublikowane tomy „Myśli Ekonomicznej i Politycznej”, również ten zainteresuje szerokie grono czytelników i zostanie przyjęty z zadowoleniem.

Prezentowany kwartalnik, zgodnie z dotychczasową praktyką i przyjętymi przez Redakcję zasadami, składa się z dwóch zasadniczych części: pierwszej, która jest poświęcona szeroko rozumianej problematyce ekonomicznej, i drugiej, dotyczącej spraw politycznych oraz problemów międzynarodowych w Europie i na świecie.

W części pierwszej publikujemy sześć artykułów. Otwiera ją tekst Konrada Rojka pt. „Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki narodowej Polski”, w którym Autor przeprowadza wnikliwą analizę pojęcia „międzynarodowa konkurencyjność” oraz ukazuje jej przesłanki na przykładzie gospodarki Pol-

ski. Autor podkreśla, że Polska skutecznie wykorzystuje swoje możliwości i potencjał konkurencyjny oraz że od dłuższego czasu systematycznie poprawia się kondycja naszej gospodarki. Mimo to, Polska w porównaniu z innymi członkami Unii Europejskiej wciąż ma jeden z najniższych wskaźników PKB *per capita*.

Tematem wnikliwej analizy w kolejnym artykule, autorstwa Janusza Myszczyszyna pt. „Wpływ protekcjonistycznej polityki celnej na koncentrację i rozwój przemysłu ciężkiego na przykładzie branży stalowej w Niemczech”, jest coraz szybsze tempo rozwoju gospodarczego i konwergencja gospodarek krajów rozwijających się z gospodarkami już rozwiniętymi oraz rola protekcjonizmu w tym procesie. Autor, wykorzystując różne modele teoretyczne, dokonał oceny wpływu cła wychowawczego z uwzględnieniem dobrobytu społecznego kraju (małego i dużego) nakładającego cło, jak i dobrobytu ogólnoswiatowego. Posłużył się też danymi statystycznymi dotyczącymi gospodarek Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Japonii, a szczególnie Niemiec.

Następny, w tej części artykuł, którego autorem jest Edward Haliżak, pt. „Międzynarodowa strategia geoeconomiczna Chin – perspektywa neoliberalnego instytucjonalizmu i kulturowo-cywilizacyjnej tradycji”, ukazuje politykę gospodarczą i handlową współczesnych Chin, jej cele i dotychczasowe efekty w świetle teorii neoliberalnego instytucjonalizmu i kulturowo-cywilizacyjnej tradycji tego kraju. Autor stawia tutaj wiele oryginalnych, choć kontrowersyjnych, tez i hipotez. Między innymi pisze, że w sferze ekonomii i gospodarki współczesnych Chin mamy do czynienia ze swoistą synergią konfucjanizmu i liberalizmu. Chiny, z produktem narodowym przekraczającym 10 bilionów dolarów, to dziś, po USA, druga gospodarka świata.

W kolejnym artykule autorstwa Macieja Holko, pt. „Polityka makroekonomiczna Unii Europejskiej w świetle teorii postkeynesowskiej”, mamy ciekawe rozważania na temat ewolucji i istoty teorii postkeynesowskiej oraz jej roli w polityce gospodarczej Unii Europejskiej. Zdaniem Autora, teoria ta wyjaśnia przyczyny rozbieżności rozwoju widoczne pomiędzy Europą Północną a Południową i stanowi podstawę do krytycznej oceny europejskiej liberalizacji i deregulacji oraz dla przyjętej hierarchii celów i nałożonych ograniczeń. W szczególności – zdaniem autora – nie znajdują teoretycznego uzasadnienia kryteria konwergencji, w których nie ma poziomu zatrudnienia, występuje natomiast prymat inflacji, limitowanie deficytu budżetowego i długu publicznego (oraz zasada niezależności banku centralnego). Przyczyniły się one do zaostrzenia skutków kryzysu, szczególnie w przypadku krajów południowej Europy.

Z powyższym artykułem koresponduje tekst pt. „Globalna koordynacja regulacyjno-nadzorcza w sektorze finansowym”, pióra Michała Kruszki. Autor podkreśla tutaj, że ostatni kryzys finansowy ujawnił nie tylko ułomności rynkowych systemów ekonomicznych, ale także rozwiązań regulacyjno-nadzorczych, które powinny przynajmniej łagodzić realne skutki nietrafionych decyzji finansowych.

Tanya Oranowskaja w artykule pt. „Study of preliminary of Obamacare: is the healthcare reform efficient?” szczegółowo analizuje pozytywne i negatywne skutki reformy zdrowotnej ogłoszonej w Stanach Zjednoczonych w 2010 roku przez prezydenta Baracka Obamę. Reforma ta, powszechnie znana jako „Obamacare”, od początku miała wielu przeciwników, którzy wskazywali na jej społeczne i ekonomiczne mankamenty. Nowy prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump już w trakcie kampanii wyborczej zapowiedział, że po wygranych wyborach doprowadzi do jej zniesienia i cel ten dziś konsekwentnie realizuje.

Część druga, politologiczna, zawiera pięć oryginalnych tekstów naukowych, powstałych w wyniku badań prowadzonych przez ich autorów. Otwiera ją erudycyjny artykuł Jacka Więclawskiego pt. „Neoclassical realism and the crisis of the realist paradigm in contemporary international relations”. W opracowaniu tym Autor pokazuje i analizuje przyczyny kryzysu teorii realistycznej po zakończeniu zimnej wojny. Wskazuje na realizm neoklasyczny, jako atrakcyjny intelektualnie nurt mogący ożywić paradygmat realistyczny po rozpadzie ładu dwubiegunowego. Podkreśla, że atutem realizmu neoklasycznego jest powrót do wielowymiarowej koncepcji potęgi obecnej wcześniej w rozważaniach Hansa Morgenthaua, w tym dostrzeżenie znaczenia wewnątrzpolitycznych czynników kształtujących potęgę państwa. Niestety, realizm neoklasyczny, choć przyczynił się do ożywienia paradygmatu realistycznego w nauce o stosunkach międzynarodowych, sam wymaga dalszych starań na rzecz zharmonizowania i uściślenia jego założeń teoretycznych.

Kolejny w tej części artykuł to opracowanie autorstwa Józefa M. Fiszera pt. „Czy Unia Europejska zagraża Polsce i jej racji stanu? Aspekty teoretyczne i utylitarne”. Jak wskazuje tytuł, jest to próba odpowiedzi na pytanie, które w ostatnim czasie dość często pojawia się w dyskusjach naukowych i wśród polityków: czy Unia Europejska zagraża Polsce i jej interesom narodowym? Pod wpływem krytyki globalizacji i jej negatywnych efektów oraz megakryzysu, z którym już od dłuższego czasu nie radzi sobie UE, w Europie i na świecie nasilają się nastroje populistyczne i tendencje nacjonalistyczne – pisze autor. Na fali tej wszędzie, także w Polsce, do głosu dochodzą partie skrajnie

prawicowe, gloryfikujące państwo narodowe oraz negujące sens dalszego istnienia Unii Europejskiej. Tezą główną tego artykułu jest konstatacja, że UE bezpośrednio nie zagraża państwu członkowskiemu i jego interesom narodowym, ale w określonych sytuacjach – dla dobra większości swoich członków – może jednak ograniczyć, i ogranicza, jego suwerenność polityczną i aktywność międzynarodową, a tym samym zmusza je do zachowań sprzecznych z jego interesem narodowym i racją stanu.

Ewa Mazur-Wierzbicka w artykule pt. „Zmiany demograficzne w kontekście zrównoważonego rozwoju – Polska na tle krajów Unii Europejskiej. Analiza komparatywna” przypomina, że zrównoważony rozwój jest jednym z fundamentów, na których oparto funkcjonowanie Unii Europejskiej. Od ponad 20 lat również uznaje się go za naczelną zasadę rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Autorka pisze tutaj, że problematyka demograficzna jest wpisana w koncepcję zrównoważonego rozwoju. Dotyczy ona wymiaru zarówno społecznego, jak też ekonomicznego czy środowiskowego. Zasadniczym celem tego artykułu jest poddanie analizie problematyki zachodzących zmian demograficznych w kontekście wymiaru społecznego zrównoważonego rozwoju w Polsce, a także w innych krajach Unii Europejskiej.

W tej części znajdziemy ciekawy tekst pióra Marii M. Grzelak i Elżbiety Roszko-Wójtowicz pt. „System edukacji w Polsce – wybrane problemy”, w którym autorki zastanawiają się nad stanem edukacji w Polsce i niezbędnymi jego modyfikacjami. Artykuł ten doskonale wpisuje się w obecnie trwającą debatę nad koniecznymi reformami systemu edukacji w Polsce. Przeprowadzone tu rozważania, ukazujące m.in. słabe i mocne strony polskiego systemu edukacji, powinny być pewnym wskazaniem dla decydentów o sposobie jego finansowania i reformowania. Autorki przypominają, że edukacja jest jednym z najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego.

Ostatni w tej części tekst, pt. „Ugrupowania polityczne Polskiego Państwa Podziemnego poza koalicją rządzącą. Kilka postulatów badawczych”, autorstwa Marka Gałęzowskiego, poświęcony jest dziejom politycznym Polski w latach drugiej wojny światowej. Autor przypomina, że w czasie okupacji niemieckiej w Polsce powstało w konspiracji wiele ugrupowań politycznych, które reprezentowały wszystkie przedwojenne kierunki ideowe. Chociaż wywodziły się z różnych środowisk politycznych i społecznych okresu międzywojennego, a czasem, jak Stronnictwo Demokratyczne, wprost z międzywojennych ugrupowań politycznych, to ich działalność okupacyjna nie była prostą kontynuacją przedwojennej. Decydowała o tym całkowicie zmieniona sytuacja polityczna i warunki, w jakich tę działalność prowadziły. Celem artykułu jest

uzasadnienie konieczności podjęcia badań dotyczących tej tematyki i próba opracowania katalogu spraw i problemów z nią związanych.

Prezentowany numer kwartalnika zamykają dwie recenzje z najnowszych, niedawno wydanych książek naukowych, które poświęcone są stosunkom polsko-niemieckim w latach 1991–2016 oraz wybitnemu polskiemu publicyście i pisarzowi politycznemu Stanisławowi Mackiewiczowi.

Życzymy wszystkim Czytelnikom interesującej lektury oraz zachęcamy do współpracy z naszą Redakcją i z Uczelnią Łazarskiego w Warszawie, jedną z najlepszych szkół wyższych w Polsce.

W maju 2017 roku, jak zawsze o tej porze roku w Polsce, trwają egzaminy maturalne. Maturzystom życzymy więc jak najmniej stresu i samych piątek i szóstek, a jednocześnie zapraszamy do podjęcia studiów wyższych w Uczelni Łazarskiego na wielu ciekawych kierunkach, jak stosunki międzynarodowe, ekonomia i prawo oraz medycyna.

prof. zw. dr hab. Józef M. Fiszer